یادداشت

گل ملی، گل سرخ محمدی

احمدرضا دالوند

سروناز، گل رز (گل سـرخ محمدی *)، گل لاله و نیلوفر آبی، گل‌های ملی ایران هسـتند گل ملی به گل یا گیاهی که نماد یک کشور است، گفته می‌شود. عوامل مثـل مختصات فرهنگـی، تاریخ، مذهب، اسـاطیر، اجماع مردم بر زیبایی گل و کثرت رویش گل؛ در انتخـاب گل به‌عنوان نماد ملی یک کشـور نقش دارند.

حدود ۴ هزار سال پیش مصری‌ها نخستین ملتی بودند که بـرای خود گل ملی انتخـاب کردند و گل نیلوفر آبی را گل ملی کشورشـان قـرار دادند. الواح سفالی، سـنگی و دیوارنگاره‌های بسیاری این مدعا را اثبات می‌کند اما اگر بخواهیم ریشه‌های انتخاب گل ملی را در زمان‌های نزدیک‌تر شناسـایی کنیم باید به قرن نوزدهم و کشور انگلسـتان برگردیم. در این دوره گل‌هایی که طـی ادوار طولانی در ادبیات، در اسـطوره‌ها و فرهنگ عامیانه، یا حتی در سلیقه رایج میان افیون و دربارها به شـهرت رسیده بودند، به‌عنوان گل ملی یک کشور انتخاب می‌شدند. برای نمونه، برخی از گل‌ها به علت این که مورد علاقه شاه یا خاندان سـلطنتی یک کشـور بودند، به‌عنوان گل ملی انتخاب می‌شـدند. ازجمله انتخاب گل داودی نماد خاندان سلطنتی کشور ژاپن و رز سـمبل خاندان سلطنتی انگلستان است. در حال حاضر بیش از صد کشور گل ملی را همتراز با سـود ملی و پرچم ملی خود معرفـی می‌کنند. در این میان، گل رز بیشـترین جایگاه گل ملی را در میان کشورها دارد و در ۱۰ کشور آمریکا، ایـران، انگلسـتان، ایتالیا، رومانـی، عراق، عربستان، مراکش، لوکزامبورگ و بلغارستان به‌عنوان گل ملی انتخاب شده است. البته در برخی از کشورها یک درخت نماد ملی گیاهی کشور است مانند: کانادا (درخت افرا)، آلمان (درخت صنوبر) و لبنان (درخت ارز از خانواده صنوبر). کشورهایی هسـتند که مبنای انتخاب را بـر اسـاس محصـول کشـاورزی در نظر گرفته‌اند. مثلا انتخاب لاله در هلند و بلژیک و انتخاب قهوه‌عربی در کشورهای یمن و اتیوپی، یا انتخاب نخل خرما در عربستان سعودی و قفلق سیاه در لیبریا از این نمونه‌ها هسـتند. انتخاب گل ملی درسـت مانند انتخاب سـود ملی * یا پرچم ملی کمتر به صورت رسـمی انجام می‌شود و معمولا روال این انتخاب به این صورت است که در زمانی نامعلوم تحت‌تأثیر عشق و علاقه یا رسوم مردم هر کشور، گلی به این عنوان شهرت پیدا می‌کند. بنابر همین اصل است که در کشورهایی که دارای تاریخی کهن هسـتند و از ملت‌های گوناگون تشکیل شده‌اند کمتر پیش می‌آید که تنها یک گل به‌عنوان گل ملی داشته باشند و چندین گل در این نوع کشـورها به‌عنوان نماد مورد علاقه و توجه مردم است. در این نوع کشـورها ممکن است انتخاب گل ملی براساس ناحیه یا استان تفاوت داشته باشد.

* گل سـرخ محمدی: نام نوعی گل رز است که از آن گلاب می‌گیرند. در نشست مورخ ۲۲ آبان ۱۳۷۴ شمسی که با حضور ریاست انجمن باغبانی ایران و شـماری از استادان دانشـگاه‌های ایران برگزار شد، گل سـرخ محمدی به‌عنوان گل ملی کشور تأیید و برگزیده شد. (گل سـرخ محمدی را گل گلاب هم می‌نامند). یاحقی، محمد جعفر. فرهنگ اسـاطیر و اشارات داسـتانی در ادبیات فارسی. تهران: موسـسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی وابسـته بـه وزارت فرهنگ و آموزش عالی و سروش، ۱۳۶۹.

* سـرود ملی: امروزه در جهان هر کشوری سرود ملی مخصوص بـه خـود را دارد. سـرودهای ملی آوازها یا موسیقی‌هایی هسـتند، که در موقعیت‌های مخصوصی در کشور هانواخته می‌شدند. این سرودها آوازهای وطن‌پرستانه‌ای هسـتند که به‌عنوان احترام به علایق و تعلقات هر کشوری نواخته می‌شوند. این آوازها جهت تحریک احسـاس وطن‌پرستی در مردم خوانده می‌شوند. هیچ مدرک معتبری دال بر این که این سرودها چه زمانی و چگونه ساخته شده‌اند وجود ندارد.

میز خبر

رئیس سازمان مدارس غیردولتی آموزش و پرورش:

شهریه در پیش ثبت‌نام مدارس ممنوع است

رئیـس سـازمان مـدارس غیردولتی، توسـعه مشارکت‌های مردمی و خانواده ضمن اعلام این که پیش ثبت‌نام مدارس غیردولتی هنـوز ادامه دارد، تصریح کرد: تخلفاتی صـورت پذیرفته که برخورد کرده‌ایم اما مدارسی اعلام کرده‌اند که خود خانواده‌ها برای تثبیت ثبت‌نام فرزندشان اصرار به پرداخت وجه پیش ثبت‌نام دارند لذا از مـردم می‌خواهیم عجله نکنند؛ مدارس باید طبق مقررات ثبت‌نام داشـته باشند. مرضیه گرد، درباره میزان و زمان اعلام شهریه مدارس غیردولتی، اظهار کرد: شهریه مدارس باید توسط شوراهای نظارت استانی معین و اعلام شود.

او افـزود: از آن‌جـا کـه ثبت‌نام‌هـا از طریـق معاونت‌های آموزش ابتدایی و متوسطه برنامه‌ریزی و آغاز می‌شـود، به محض آن که زمان ثبت‌نام اعلام شود ما هم رسـما ثبت‌نام را آغاز می‌کنیم؛ البته از استان‌ها خواسـتایم تا اطلاعات مدارس غیردولتی روی سـایت آموزش و پرورش هم شهرسـتان قرار بگیرد و اطلاعـات در معرض دید عموم باشـد. بر همین اسـاس خانواده‌هـا می‌تواننـد از نیمه دوم اردیبهشت به اطلاعات مدارس غیردولتی دسترسی داشته‌باشند.

میراث فرهنگی

پس از ۵۰سال و در پی پیگیری‌های حقوقی طولانی از موسسه شرق شناسی شیکاگو

۱۰۸ کتیبه چغامیش از آمریکا به ایران برگشت

عکس: مهر

شـهروند| ۱۰۸ کتیبه تاریخی چغامیش که ۵۰سال پیش موسـسه شرق‌شناسی شیکاگو از ایران به‌امانت گرفته بود، به ایران بازگردانده‌شدند.

مسـافران تاریخی چغامیش که سـال ۱۳۴۹ ایران را به مقصد آمریکا ترک کـرده بودند بامداد چهارشنبه دوم اردیبهشـت به تهران بازگشـتند. سال ۱۳۱۶ ایران و موسسه شرق‌شناسی شیکاگو حفاری‌های مشـترکی را در منطقه چغامیش در دزفول آغاز کردند در نتیجه ایـن حفاری‌ها ۳۶۴ شی، تاریخی کشف شد که در آن زمان با موافقت ایران برای مطالعات بیشتر در اختیار این موسسه قرار گرفت اگرچه در سال‌های بعد و پیش از پیروزی انقلاب این موسـسه تعدادی از اشیای تاریخی به دست آمده از چغامیش را به ایران بازگرداند. واقعیت این است که موسسه شیکاگو باید سال‌ها پیش از این نسبت به بازگرداندن این آثار اقدام می‌کرد اما با تغییر و تحولات سیاسـی در ایران عملا فرآیند بازیس گیری این آثار به تأخیـر افتاد و درنهایت با مقاومت موسسه شیکاگو و در شرایطی که در نتیجه حوادث سیاسی پس از انقلاب و قطع روابط ایران و آمریکا، دولت ایران اوایل دهه ۶۰ با طرح شـکایت در مجامع قضایی بین‌المللی ازجمله دادگاه لاهه بازیس گیری این آثار را دنبال کرد.

در نهایت پس از کشـمکش‌های فـراوان ایران به‌عنوان مالک اصلی اشیای چغامیش شناخته‌شد و با رأی دادگاه‌ها و مجامع قضایی که بررسـی این پرونده را در دسـتور کار داشتند، ادعای ایران برای بازگرداندن اشـیا و دریافت غرامت مورد پذیرش قرار گرفت. در سـال‌های بعد دانشـگاه شیکاگو اعلام کرد این اشیا را به ایران باز می‌گرداند. تحقق این وعده اما تا دیروز به طول انجامید و سرانجام با حضور «گیل استاین»، مدیر موسسه شرق‌شناسی دانشگاه شیکاگوی آمریکا این آثار در فرودگاه امام خمینی(ره) به مسئولان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دسـتی و گردشـگری تحویل داده شـد. «محمد حسـن طالبیان»، معاون سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری پس از این که این مجموعه را از رئیس موسـسه شرق‌شناسـی شیکاگو تحویل گرفت، گفت که بازیس گیری این اشیا نتیجه دیپلماسی تدبیر و امید است.

به گفته او این ۱۰۸ شیء تاریخی در مجموعه‌ای ۲۶۴ قطعـه‌ای ۵۰ سـال قبل به رسـم امانت به موسـسه شرق‌شناسی شـیکاگو با شروط حفظ سلامت، بازگشت آنها و نیز اسـتفاده برای صرف کارهای علمی داده شـده بـود. چنانکه طالبیان می‌گوید، این اشـیا متعلق به چغامیش هسـتند که یکی از محوطه‌های مهم ایـران و جهان از نظر تاریخی به شمار می‌رود و مهم‌ترین و کلیدی‌ترین سـایت پیش از شـوش در کنار رودخانه از بوده اسـت. در ۴۰هزارسـال قبل در این مکان ما شاهد خانه‌هایی پیشرفته با خشت بودیم و اشیایی مانند خیش شـنی، پوینک‌های گلی و زتون‌های سفالی از مدیریت اقتصادی پیشرفته در آنجا وجود داشته است. اشیای بازگردانده‌شده به ایران، قطعاتی ساده از گل و فلز هسـتند که ارزش آنها علمی و در جهت فهم تاریخ تمدن در ایران اسـت. به گفته طالبیان این اشیا به موزه ملی فرستاده می‌شود و در آینده نزدیک در همین موزه به‌نمایش گذاشته می‌شوند.

تپه چغامیش که در دزفول واقع شـده شهری از دوران پیش از اختراع خط اسـت و قدمت آن به حدود ۳۴ قرن پیش از میلاد می‌رسـد. چغامیش نخسـتین منطقه ایران اسـت که خط و کتابـه در آنجا پیدا شده است. چغامیش در پناه کوه زاگرس و حاشیه شمالی شـوش و ۴۰ کیلومتری جنوب شـرقی دزفول، تپه‌های میان رودخانه دز و کارون از یک تپه بزرگ و نسبتا مرتفع و چند تپه کوچک تشـکیل شـده‌اند. این تپه‌ها روزگاری پوشیده از کوزه شکسـته‌های فراوانی بود که پس از نخسـتین مطالعه و بررسی روشن شـد از عهد پیش از خط باقی مانده‌اند. این منطقه در جلگه‌ای که آبادی‌های شاه‌آباد در شـمال، شـالگهی در غرب، کهنک در شمال شرقی و دولتی و جلیعه در جنوب آن واقع‌اند و در میان دشتی وسیع و در ۱۵ کیلومتری جنوب شرقی دزفول قرار دارد.

هلن کاتنور درباره کاوشهای چغامیش در موزه ایران باستان و در سال ۱۳۵۱ سخنرانی‌ای با عنوان «شهری در سپیده دم تاریخ» ایراد کرده و در آن به این مطلب اشاره کرده است:

«در این تپـه این واقعیـت نهفته اسـت که از هفتمین هزاره پیش از عصر جدید تا شـکوفایی کامل تمدن شـوش فرهنگ‌هایی در این منطقه بی‌وقفه جانشین یکدیگر بوده‌اند. از قاعده تا رأس این تپـه ۱۵ لایه روی هـم قرار گرفته اسـت. بر خاک زرین آثـاری از فرهنگ و تمدن و مدنیت در ۹هزارسال پیش به چشـم می‌خورد این انسان‌ها چگونه می‌زیسته‌اند؟ درباره اینان نمی‌توان گفت عیلامی بوده‌اند. مردم این شهر کوچک ۷هزارسال قبل از میـلاد از کشـاورزی و دامپـروری گذران می‌کردند»

در میان اشـیای مکشـوفه از چغامیش که در جریـان حفاری‌های مشـترک ایران و موسـسه شرق‌شناسی شیکاگو انجام شده بود، قدیمی‌ترین سـند دریانـوردی را که ریشـه فرهنگـی آن به ۶هزارسـال قبل از میلاد برمی‌گردد کشف شده است. این مهر گلین، یک کشتی را با سرنشینانش نشـان می‌دهد. در این کشتی یک سـردار پیروز ایرانی، بازگشته از جنگ، نشسته و اسیران زانوزده در جلوی او دیده می‌شـوند. همچنین در این مهر یـک گاونر و یـک پرچم هلالی شـکل هم دیده می‌شوند.

گویاترین کشـفیات در چغامیش اثر مهرهای استوانه‌ای است. این مهرها قطعات سنگی بودند که روی آنها تصاویری حک شده بود که با این وسیله روی ظروف و غیره علامت گذاری می‌کردند.

یکی از این مهرها پادشاهی را نشان می‌دهد که از جنگ برمی‌گردد که در قایقی نشسته و عدهای اسیر، دست بسته جلوی پاهای او افتاده‌اند. در یک دسـت فرمانده، گرز و در دست دیگرش ریسمانی است که با آن اسـیران را نگاه داشته است. در این کشتی تصویر دریانوردی به چشـم می‌خورد که یکی از آنها روی دماغه کشـتی نشسته و شی‌ءای شبیه علامت یا پرچمی را در دست دارد.

نمای نزدیک

عکس: تسنیم

روزگاری تپه‌های سـوگانه (هزار پیچ) از معروف‌ترین نقاط گردشـگری گرگان بودند، اما حالا ۲ سـال اسـت که به‌محل انباشـت زباله‌های اسـتانی تبدیل شـده‌اند. بیش از یک‌سـال پیش بودکه مسـئولان استانی وعده ساخت تصفیه‌خانه گرگان را دادند اما هنوز اقدامی صورت نگرفته است.

محیط زیست

گرامیداشت زمین در آلوده‌ترین منطقه استان گیلان

تشکیل زنجیره انسانی دانش‌آموزان تهرانی در روز زمین

عکس: ایسنا

شـهروند| «داشـتن آسـمان آبی و زمین پاک حق ماسـت.» فلکـه دوم صادقیه دیروز میزبـان، دوسـتداران زمیـن بود کـه در روز جهانی زمین گرد هم آمـده بودند تا رهگذران را به تفکیک پسـماندهای تر و خشـک دعوت کنند. دخترانِ دبسـتانی‌ها با توزیع کیسه‌های «زیسـت تخریب‌پذیر» در میان رهگذرانی که دیروز صبح از میدان دوم صادقیه می‌گذشـتند، آرزوی داشـتن زمینـی پـاک را فریـاد زدند. آنهـا از رهگذران می‌خواسـتند تا بـا تفکیک پسـماندهای تر و خشـک از مبدأ به ساختن زمین پاک کمک کنند.

به گزارش ایسنا، حسین جعفری در حاشیه تشـکیل زنجیـره انسـانی در روز زمین پاک در فلکـه دوم صادقیه گفـت: دانش‌آموزان دو مدرسه دخترانه از منطقه ۵ با همکاری پلیس راهور در میدان دوم صادقیه با تشکیل زنجیره انسانی و توزیع کیسه‌های زیست تخریب‌پذیر بیـن رهگـذران اعتراض خـود را نسـبت به آلودگی‌هـای زمین اعـلام کردنـد و از مردم خواستند برای زمین پاک تلاش کنند.

او مشارکت دادن دانش‌آموزان در رویدادهای زیسـت‌محیطی را از اهداف این طرح دانسـت و افزود: ترویج و تبلیغ کارزار آسمان آبی و زمین پاک با شعار همدلی با طبیعت برای زمین پاک، ارتقای حس مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان در حوزه محیط‌زیست شهری و افزایش حساسیت عمومی نسـبت به مسائل زیسـت محیطی از اهداف دیگر این طرح است.

مدیرعامـل سـازمان مدیریـت پسـماند با بیان این که طرح‌های این چنینی می‌تواند بر بزرگسـالان تأثیر داشته باشـد، افزود: تشکیل زنجیره انسـانی توسـط دانش‌آموزان باعث تأثیرگـذاری بر گروه همسـالان و ایجاد حس تعلق و سـودمندی در شهر می‌شود. همچنین توجه عمومی نسبت به این رویداد نامتعارف در شهر با محتوای زیست‌محیطی جلب می‌شود.

او ادامه داد: پاکسازی بوسـتان لاله با کمک سمن‌های زیست محیطی و کوهسـتان دربند و بوسـتان استقلال در صادقیه ازجمله برنامه‌های شـهرداری تهران در هفته زمین پاک اسـت. همچنین اختتامیه جشـنواره زیسـت‌محیطی مشکات در روز شنبه برگزار می‌شود.

دیروز، به مناسبت روز جهانی زمین در سایر شهرهای کشور هم دانش‌آموزان گرد هم آمدند تا قدمی در راه زمین پاک بردارند. دانش‌آموزان دبسـتان دخترانه شاهدسـازی، در کنار اعضای انجمن مهـرورزان زمیـن پاک و سـمن‌های مازندران هم در این روز از میدان ساعت ساری تا میدان شهرداری راهپیمایی کردند و در پایان این راهپیمایی از شـهردار ساری خواستند که پادگان شهر به فضای سبز شهری تبدیل شود.

در گیـلان هـم، روز زمین پـاک در نزدیکی محل دفن زباله‌ها در دره سراوان گرامی داشته شد. مراسمی که دانش‌آموزان دبسـتانی گیلان حضور قابل توجهی در آن داشتند. دره سراوان، مدت‌هاسـت که به معضلی زیسـت‌محیطی در استان تبدیل شده و پسماندهای شهری گیلان در آن دپو می‌شـود. سال‌هاسـت شـیرابه‌های دفن زباله‌های سـراوان که خـود رودخانه‌ای متعفن را تشـکیل داده‌اند، علاوه بـر آلودگی خاک، آب‌های زیرزمینی را هم آلوده می‌کنند، اما هنوز قدمی برای حل این معضل برداشـته نشده است. بر همین اسـاس، گرامیداشت روز جهانی زمین با عنوان زمیـن پاک، در نزدیکی این دره برگزار شد.

خبر

صدور «دیپلم‌فوری» در برخی مدارس غیردولتی آموزش از راه دور

مهر| مدارس غیرانتفاعی در حالی با وام ۱۰ میلیون تومانی آمـوزش و پـرورش قوام و رونق بیشـتری خواهند گرفت که غیردولتی‌های آموزش از راه دور به‌مرکز صدور دیپلم تبدیل شده‌اند.

براسـاس اعـلام زینی‌ونـد، مدیـر کل حـوزه مشـارکت‌های مردمی وزارت آمـوزش و پرورش، بیش از یک‌میلیون و ۲۰۰ هزار دانش‌آموز در مدارس غیردولتی کشـور تحصیل می‌کنند که این میزان حدود ۸درصد دانش‌آموزان کشـور اسـت. مدارسی که گفته می‌شود غیر از لباس‌های فرم زیبا، از دوای شیک، کلاس‌های تمیز و مرتب، سرو میوه و امکانات رفاهی و البته دبیـران مجرب‌تر، کیفیت بهتری در ارایه خدمات آموزشی دارند. امانا تکیه قابل تامل و البته تلخ این است که شهریه این مدارس به نحوی است که حتی صدای اعضای شورای شهر تهران را هم بلند کرده به‌نحوی که ابوالفضل قناعتی از شهریه‌های ۲۰ میلیونی در مدارس غیرانتفاعی تهران سخن گفت.

مسـعود تقفـی، سـخنگوی اداره کل آموزش و پرورش شـهر تهران می‌گوید: در مجمـوع ۱۵۳۵ مدرسـه غیردولتـی و ۸۶۱ آموزشـگاه علمی آزاد زبـان در شـهر تهـران داریـم و بیشـترین تعداد مدارس غیردولتـی تهران در منطقـه ۲ آموزش و پرورش با ۲۴۶ مدرسه اسـت. حالا خبر رسیده که وزارت آموزش و پـرورش در یک اقـدام قابل تامل می‌خواهـد شـهروندان را بـه اسـتفاده از مدارس غیرانتفاعی تشویق کند؛ به نحوی که برای ثبت‌نام وام ۱۰ میلیونی در نظر گرفته که با کارمزد ۴ درصد و بازپرداخت ۱۳ ماهه و بدون علی‌الحساب پرداخت اسـت. مدیر یکی از این مدارس در تهران می‌گوید: مشکل آموزش و پرورش مشکل بوفه یا نظام ۶-۳-۳ نیست بلکه واقعا مشکل ساختاری دارد. از محتوای کتاب‌های درسـی تا کم‌ارزش شدن نقش معلم در کلاس‌های درس که همگـی به نوع مدیریت کلان مرتبط است.

او گفت: برخی اوقات دانش‌آموز در مدارس شبانه حتی اگر سر جلسه امتحان هم نباشد، نمره قبولی می‌گیرد. خب وقتی مدیر مدرسـه می‌بیند دانش‌آموز ۱۲تا ۶میلیون هزینه کرده فقط نامره قبولی را می‌دهد. این یعنی این که دانش‌آموز مطمئن است که قطعا قبول می‌شـود. به نوعی می‌تـوان گفت که همین مدارس غیرانتفاعی شـبانه به مرکزی برای صدور دیپلم فوری تبدیل شده‌اند.

گفته‌های این مدیر مدرسـه را با افرادی در چند مدرسـه دیگر تطبیق دادیم کـه همگی بر همین موضوع تاکید داشـتند. اما ترجیح دادند گفت‌وگو با صحبتی در این باره نداشته باشند. به گفته یکی از دبیـران، شـیوه ابـزاری برای معلم باقـی نمانده تا دانش‌آموز را تحصیلکرده تحویـل دهد. چرا که هر حرکتی انجام دهیـد آموزش و پـرورش حمایت نمی‌کند. در یکی دیگر از مدارس شـبانه هم اوضاع همین بـود و دانش‌آموزان می‌گفتنـد: بی‌خیال هستیم چون قطعا قبول می‌شویم!

حالا بایـد دیـد کـه وزارت آمـوزش و پرورش می‌خواهد چگونه سیسـتم نظارتی خود را تنظیم کند تا دانش‌آموز تحصیلکرده از کلاس‌های شبانه خارج شود.

جدول شماره ۵۴۷

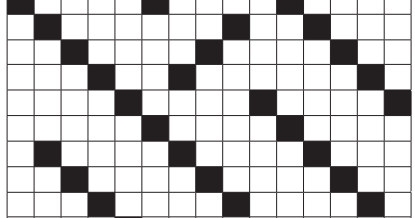

افقی

۱- ساز زهی از خانواده ویلن- راهی برای پی‌بردن به علت مرگ

۲- بازی‌های سراسری- بیدار- سخن نغز

۳- پایتخـت آلمان غربی سـابق- رسـیدن؛ ایاب- زمستان از آن گریزان و تابسـتان به آن پناه می‌بریم- خاک کوزه‌گری

۴- از آهنگ‌های موسـیقی ایرانـی- تلانک- جهت و جذب

۵- نوعی سبزی و خط- شادمانی- جدید و تازه

۶- داسـتانگو- بمب پروتئین- غذای درچشم

۷- بزرگترین کویر کشور- ویتامین جدولی- قدرت یافتن و توانایی

۸- صدمتر مربع- قابله- پول چین- حرکت اسب در شطرنج

۹- پیوندگاه عصبی- فرار حیوان- اتجیر عرب

۱۰- وقت خواسـتن- ورم عضوی از بدن- شـکلی از داروهای مالیدنی

۱۱- ابزاری در بنایی- شـهر صنعتی- دورترین بندر کشورمان در جنوب شرقی

۱۲- پـول نقـد- نیـروی بدنی- نـام اصلـی میرزا کوچک‌خان

۱۳- چوب خوشـبو- قومی که سلسـله لشـکری را تشکیل داد- گیاهی پیچنده- جاه‌نشده

۱۴- پسـت و زبون- نوعی پارچه- مادر وطن

۱۵- از آثار معماری دوره صفویه در شهر نایین- معامله غیرنقدی

عمودی

۱- دومین پادشاه سلجوقی، وی قلمرو خود را تا حدود چین و روم گسـترش داد- شهر مقر فرماندهی حزب نازی در دوران هیتلر

۲- کارگردان لورنس عربسـتان- سـرگرد قدیمی- بزرگوار و گرامی

۳- دویدن- فرمانده زورخانه- دومین مسـجد بزرگ کوفه- هرگز مرد

۴- پـه پارچـه می‌زننـد تا سـفت و براق شـود- از بخش‌های گل- جربی حیوانی

۵- شـتر تندرو- فیلسـوف آلمانی واضـع نقد عقل محض- حروفچینی کامپیوتری

۶- وسیله پرواز انفرادی- اشـعه‌ای در عنصر رادیوم- بیماری نارسایی کلیه

۷- بندگاه میان ساعد و بازو- خشکی- دستگاه نمایش فیلم

۸- می‌دهنـد و رسـوا می‌کننـد- ذخایـر عالـم بقا- روغن‌فروش- افت‌نباتی

۹- از خاندان‌های ترکتباری که مدتی در ایران و آسیای صغیر حکومت کردند- نوبا ز نشده- عقیده و نظر

۱۰- پسـتی و زبونی- مهاجم با سابقه تیم آتلتیکومادرید اسپانیا- سازمان حمل‌ونقل هوایی

۱۱- زیبا- تلاخوش- گاوکوهی

۱۲- نوعی پخت برنج- هدف و آمـاج تیر- محله‌ای در تهران

۱۳- بانالـه سـودا کننـد- بهترین گلزن جام جهانی ۱۹۹۸ فرانسـه- ارتباط تلفنـی- فلزسرنا

۱۴- ظرف فلزی- نشـانه‌های قرآنی- از صادرات هند و سریلانکا

۱۵- قلب قرآن- اثر پیر هرات خواجه عبدالله انصاری
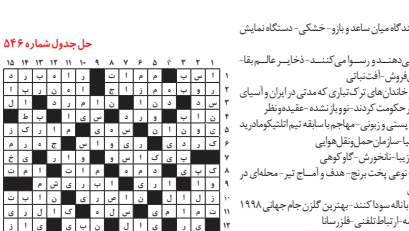
حل جدول شماره ۵۴۶